

EHDOTUKSET BUDJETTIRIIHEEN 2020

Työssä olevien ja työikäisten toimintakyvystä huolehtiminen on kaikissa olosuhteissa yhteiskuntamme rahoituksen kestävä pohjan näkökulmasta ensiarvoisen tärkeää. Tiedämme, että pitkittyneistä ja vaativimmista toiminta- ja työkyvyn alentumisista on haasteellisempaa palautua ja toisaalta pitkittyneet poissaolot työelämästä vaikeuttavat tutkitusti työhön paluuta.

Poikkeuksellisista olosuhteista huolimatta on tärkeää varmistaa oikea-aikainen kuntoutukseen pääsy ja tarpeenmukaisten palvelujen saatavuus. Tukemalla toiminta- ja työkykyä kuntoutuksen keinoin voidaan säästää työnantajien ja yhteiskunnan rahaa. Juuri nyt on entistä merkityksellisempää hillitä sairauspoissaoloista, sairaana työskentelystä, ennenaikaisista työkyvyttömyyseläkkeistä sekä pitkittyneistä odotus- ja toipilasajoista syntyviä kustannuksia ja tuottavuustappioita. Myös iäkkäiden kuntoutusvaje johtaa merkittäviin ympärivuorokautisen hoidon kustannuksiin.

Hallituksen budjettineuvotteluissa on panostettava sellaisten ratkaisun löytämiseen, jolla varmistetaan sujuva kuntoutuspalveluihin pääsy. Alla on kaksi ehdotusta, jotka huomioon ottamalla on mahdollista tukea ja varmistaa ihmisten toiminta- ja työkykyä.

Kotitalousvähennys tukemaan toiminta- ja työkyvyn ylläpitoa ja palauttamista

Tarvitsemme investointeja toimiin, joilla lisätään työikäisten työkykyä ja ikääntyvän väestön toimintakykyä. Keinot vähentää raskaampien palvelujen tarvetta, edistää työllisyyttä ja tukea varhaisen vaiheen kuntoutusta, on syytä ottaa käyttöön. Kehitetään kotitalousvähennystä siten, että se tukee omaehtoista toimintakyvystä huolehtimista ja työkyvyn ylläpitoa.

Enää ei ole perusteita tai mahdollisuutta ajatella siten, kuin tuloverolain (1992/1535) kotitalousvähennystä käsittelevään kohtaan (127 §) on kirjoitettu etenkin terveystalouden osalta. Laki lähtee siitä, että terveyden- ja sairaudenhoidon palveluja toteutetaan aina erillisissä, juuri näille palveluille varatuissa tiloissa. Lain tämänhetkisen tulkinnan mukaan esimerkiksi kuntoutuspalvelut kuten erilaiset terapiat katsotaan palveluiksi, joihin liittyvä työ tehdään jossain muualla kuin verovelvollisen kotona.

On tutkittua tietoa siitä, että säännöllisellä, ennaltaehkäisevällä toiminnalla ja tarpeen mukaan monialaisella tehokkaalla kuntoutuksella voidaan lisätä iäkkään väestön toimintakykyä ja elämänlaatua sekä vähentää raskaamman palvelun tarvetta.

Esitys toteutettavaksi budjettiriihessä

- Valmistellaan tarvittavat säädösmuutokset kotitalousvähennyksen ulottamiseksi sellaisiin kotona ja kodinomaisissa olosuhteisessa toteutettaviin kuntoutuspalveluihin, joiden tiedetään olevan vaikuttavia
- Muokataan tuloverolakia ja verohallinnon ohjeistusta siten, että ne mahdollistavat kotitalousvähennykseen oikeuttavana tavanomaisena hoitotyönä sellaisia terveyden- ja sairaanhoitopalveluja, joiden myynti on arvonlisäverolain (1501/1993) 34–36 §:n mukaan verovapaata
- Toteutetaan kotitalousvähennysoikeuden laajentaminen koskemaan sellaisten työkykyä ja toimintakykyä edistävien palveluiden hankinnasta aiheutuvia kustannuksia, jotka eivät edellytä sairautta eikä lääkärin lähetettä

Valtion täysimääräinen korvaus kaikille julkisten palvelujen järjestäjille

Keskeisimmät kuntoutuspalvelujen järjestäjät ovat kunnat, kuntayhtymät ja Kansaneläkelaitos (Kela). Kelan järjestämästä kuntoutuksesta säädetään Kelan kuntoutuslaissa (KKRL 566/2005). Kelan järjestämisvastuulla olevat ja yksityisten tuottamat ammatillisen ja vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen palvelut sekä kuntoutuspsykoterapia ja harkinnanvarainen kuntoutus ovat osa suomalaista kuntoutus- ja terveydenhuoltojärjestelmää.

Esitys toteutettavaksi budjettiriihessä

Kelan järjestämisvastuulla olevat kuntoutuspalvelut

- Valtion korvatussa koronakriisin terveydenhuollolle ja viranomaisille aiheuttamat kustannukset täysimääräisesti (VN, kehysriihi 2020), tulee vastaava täysimääräinen korvaus ulottaa yhtä lailla Kelan järjestämisvastuulla oleviin lakisääteisiin, julkisiin palveluihin lukeutuviin kuntoutuspalveluihin
- Budjettiriihessä valmistellaan Kelalle kohdennettu tukipaketti, missä huomioidaan Kelan järjestämisvastuulla olevat kuntoutuspalvelut
- Näin varmistetaan Kelan asema lakisääteisten kuntoutuspalvelujen järjestäjänä sekä yksityisten kuntoutuspalvelujen tuottajien lakisääteinen asema Kelan järjestämien julkisten palveluiden tuottajina samalla tavoin kuin huomioidaan ja turvataan kuntasektorin asema lakisääteisten palvelujen järjestäjinä ja tuottajina
- Lisärahoituksesta päätettäessä huomioidaan myös jatkossa syntyvät lisäkustannukset ja tulonmenetykset
 - Suojamateriaalikustannukset sekä henkilöstön ja asiakkaiden COVID-19 -testaukset
 - Muut mahdolliset aiheutuvat lisäkustannukset ja tulonmenetykset ainakin niin pitkään, kun valtiovalan ja/tai palvelujen järjestäjien taholta rajoitetaan tai ohjataan palveluntuottajia normaalista/sovitusta poiketen

Kuntien ja kuntayhtymien järjestämisvastuulla olevat palvelut

- Kuntasektori ostaa osan järjestämisvastuullaan olevista palveluista yksityisiltä palveluntuottajilta. Valtion korvatussa kuntasektorille koronasta aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti tulee edellyttää, että saamastaan rahoituksesta kunnat ja kuntayhtymät korvaavat niiden järjestämisvastuulla olevia palveluja tuottaville yksityisille palvelujen tuottajille koronasta aiheutuneet kustannukset
 - Tämä tulee asettaa kunnille ja kuntayhtymille korvausten saannin ehdoksi
 - Näin varmistetaan kuntoutuspalvelujen toteutumista ja ehkäistään kuntoutusvajeen syntymistä sekä mittavampia toiminta- ja työkyvyn menetyksiä

Lisätietoja:

- elinkeinopoliittinen asiantuntija Jarno Talvitie, 050 569 5755
- hallituksen puheenjohtaja Raimo Kalliokoski, 050 553 9111

Kuntoutuksen toimialayhdistys on 17 keskeisen yksityisen kuntoutuksen osaamiskeskuksen edunvalvontaorganisaatio, jonka tavoitteena on toimialan toimintaedellytysten turvaaminen ja kuntoutuksen määrällinen ja laadullinen kehittäminen.